



Psykososiaalisten menetelmien onnistunut käyttöönotto lasten ja nuorten palveluissa

*Käyttöönoton kartoitusvaihe
- Kulmakivenä yhteistyö*

26.5.2025, webinaarisarja 1/4

OHJELMA

- 13.00 Tervetuloa!
Yhteistyö kartoituksen ytimenä,
kehittämispäällikkö **Miia Ståhle**, Itla
- 13.15 Implementoinnin verkkosivun sisältö ja työkalut
asiantuntijat **Annika Heikkinen** ja **Helmi Heinonen**, Itla
- 13.35 Vaikuttavilla menetelmillä yhteiskunnallista vaikuttavuutta toimitusjohtaja **Katri Vataja**, Itla
- 14.05 TAUKO
- 14.15 Menetelmäluotain ja Kuusio
hyvinvointialueen tukena menetelmien valinnassa.
Perhekeskusasiantuntija **Milla Mäkikömsi**, Oma-Häme, ja asiantuntija **Nina Mellenius**, Itla
- 14.45 Loppukeskustelu
kehittämispäällikkö Miia Ståhle
- 15.00 Webinaari päättyy



Webinaaria ei tallenneta. Diat julkaistaan
sovituilta osin webinaarin sivulla mahdollisimman
pian.

Suunnitelmallisen käyttöönoton eli implementoinnin prosessi

- ”Implementointi on tavoitteellista toimintaa, jonka avulla menetelmä otetaan käyttöön suunnitelmallisesti ja mahdollisimman selkeänä prosessina.” *
- Psykososiaalinen menetelmä voi olla esimerkiksi interventio, toimintamalli tai ohjelma.



* muk. Kouvonen ym. (2023) Miten onnistun implementoinnissa

Käyttöönottopolku



Onnistuneen käyttöönoton elementit

Mikä menetelmä, toimintamalli tai ohjelma otetaan käyttöön? *

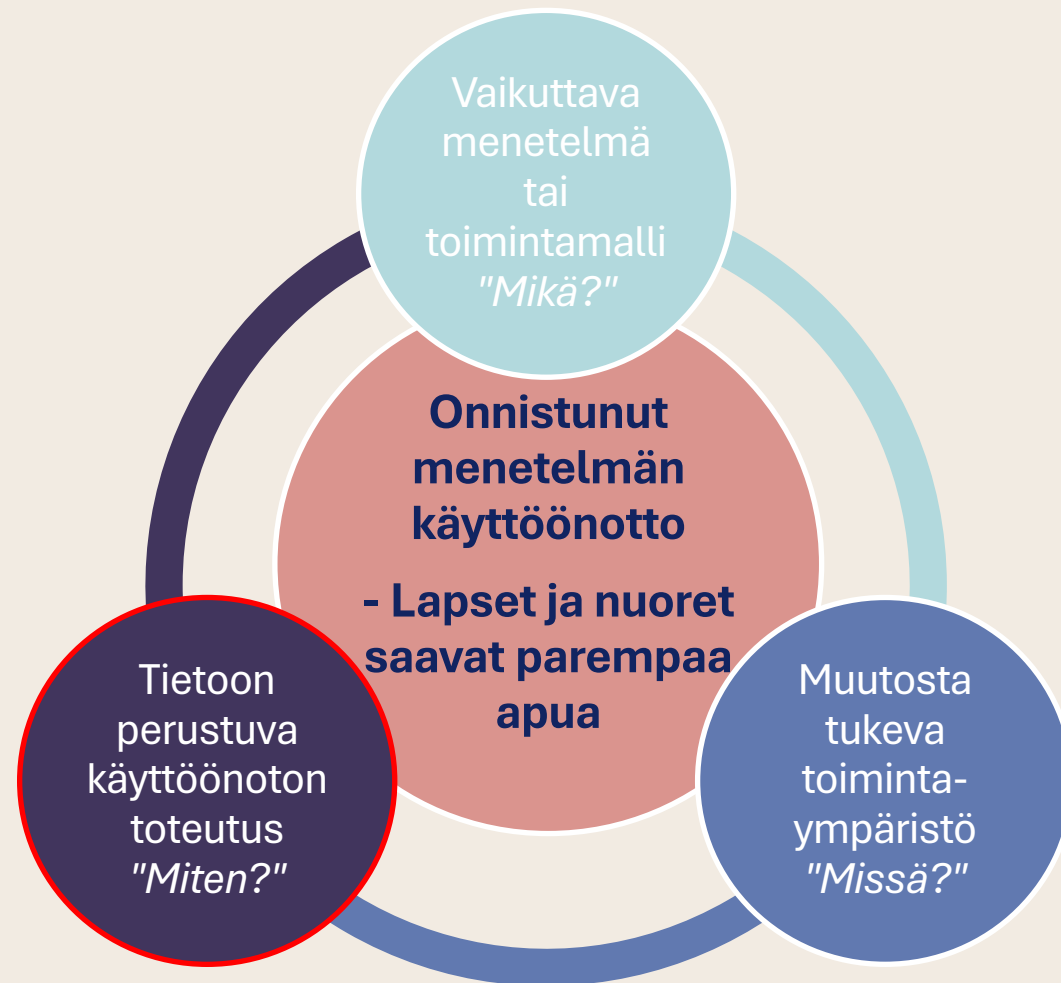
- Tutkitusti vaikuttavat menetelmät varmistavat, että lapsille, nuorille ja perheille tarjottava tuki ja hoito on laadukasta, turvallista ja tehokasta.
- Paras mahdollinen terveys- ja kustannushyöty saadaan kohdentamalla resurssit vaikuttaviin menetelmiin. Tällöin on mahdollista välttää hukkainvestointeja.
- Lue lisää esim. Itlan Kasvun tuen Menetelmäpankista

Miten käyttöönotto toteutetaan? *

- Suunnitelmallisesti toteutettu menetelmän käyttöönotto tukee sen juurtumista osaksi ammattilaisten työtä

Missä toimintaympäristössä menetelmä tulee käyttöön? **

- Menetelmän suunnitelmallinen muokkaus eli adaptointi parantaa sen sopivuutta lapsille ja nuorille, menetelmää käyttäville ammattilaisille ja toimintaympäristöön
- Sopivuuden parantuminen edesauttaa menetelmien juurtumista

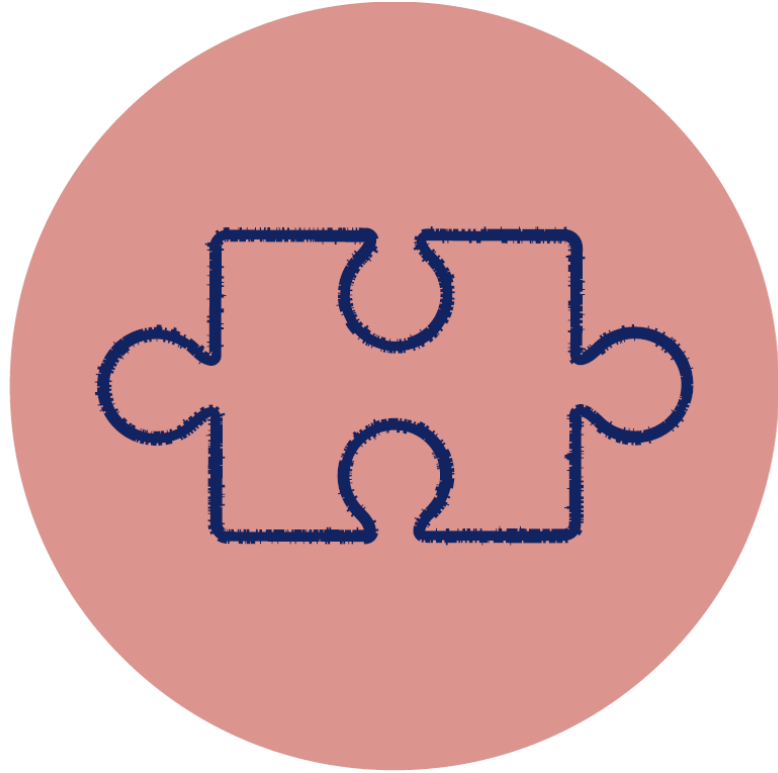


*<https://itla.fi/toiminta/kasvun-tuki/>

** Seilo, N., ym. (2024). Psykososiaalisen intervention adaptointi - kuvaus keskeisistä näkökulmista ja käsitteistä. Kasvun tuki -aikakauslehti, 4(1).

<https://doi.org/10.61259/kt.144999>

KÄYTTÖÖNOTON KARTOITUSVAIHE



- **Tarpeen tunnistaminen**

- Tietoa kertyy ja löytyy monesta eri lähteestä
- Onko psykososiaalinen menetelmä siihen paras ja oikea ratkaisu? Mikä olisi?
- Mitä jo osaamme ja millaisia ratkaisuja on jo käytössä ja olemassa?

- **Jos menetelmä on ratkaisu**

- Ratkaiseeko se esiin tulleen ongelman ja tarpeen?
- Millaisia hyötyjä, vaikutuksia ja vaikuttavuutta menetelmältä voidaan odottaa?
- Onko se käyttöönoton vaivan ja satsauksen arvoinen?

- **Käyttöönoton edellytysten varmistaminen**

- Organisaation, työyksikön ja työntekijöiden valmius uuden työtavan omaksumiseen
- Onko nyt oikea aika?

YHTEISTYÖ KARTOITUSVAIHEESSA

- **Eri näkökulmien sovittaminen yhteen**
 - Organisaation sisäinen keskustelu eri ammattilaisten ja asiantuntijoiden välillä
- **Yhteisen vision määrittäminen**
 - Tavoitellun muutoksen määrittäminen
 - Yhteiseen tavoitteeseen sitoutuminen
 - Kytkeminen strategiaan
- **Mahdollisten menetelmien kartoittaminen**
 - Yhteistyö menetelmän kouluttaja- ja/tai ylläpitäjätahon kanssa
 - Koulutussuunnittelu
 - Olemassa olevan osaamisen huomiointi
- **Päätös menetelmän käyttöönotosta**



IMPLEMENTOINTITIIMIT KÄYTTÖÖNOTON TUKENA

- Johdon työryhmä
 - johtaa psykososiaalisten menetelmien kokonaisuutta ja arvioi säännöllisesti kokonaisuuden tarkoituksenmukaisuutta
 - vastaa menetelmien käytön pitkäjänteisestä tuesta ja ylläpidosta
- Käyttöönottotiimi
 - valmistelee ja suunnittelee käyttöönottoa yhteistyössä johdon työryhmän kanssa
 - tukee työntekijöitä aktiivisesti käyttöönoton toteutusvaiheessa
- Koordinaattorit
 - asiantuntijoita, joilla tietoa psykososiaalisista menetelmistä, implementoinnista, fasilitoinnista ja oman organisaationsa palvelujärjestelmästä
 - Hyvinvointialueen omia työntekijöitä, jotka tukevat systemaattista eri menetelmien käyttöönottoa ja käyttöä organisaatiossa
 - Tukevat ylempää johtoa, esihenkilöitä ja työntekijöitä käyttöönottoprosessin eri vaiheissa

Implementointitiimien malli psykososiaalisten menetelmien käyttöönottoon sosiaali- ja terveydenhuollossa



Lue lisää: <https://itla.fi/toiminta/kasvun-tuki/implementointitiimit/>

Psykososiaalisen menetelmän
käyttöönoton nettisivut:

Kartoitusvaihe

Mitä ja kenelle?

- **Tarkoitus:** tarjota tietoa, tukea ja työkaluja psykososiaalisten menetelmien käyttöönottoon
- **Kohderyhmä:** erityisesti hyvinvointialueiden esihenkilöt, päälliköt, kehittäjät, koordinaattorit ja ammattilaiset

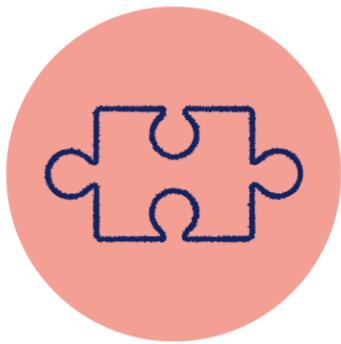


Nettisivujen sisältö

- 1) Käyttöönottopolku
- 2) Implementointitiimit
- 3) Psykososiaalisen menetelmän käyttöönoton johtaminen
- 4) Tapahtumat ja oppimissisällöt



Käyttöönottopolku



1. Kartoitus

Aloitetaan yhteistyö
ja menetelmien
kartoitus.



2. Valmistelu

Suunnitellaan
käyttöönotto
huolellisesti.



3. Toteutus

Aloitetaan
psykososiaalisen
menetelmän käyttö.



4. Ylläpito

Ylläpidetään ja
tuetaan menetelmän
käyttöä

Kartoitusvaiheen sisällöt

Miten lähteä kartoittamaan tarpeita ja menetelmiä?

Psykososiaalinen menetelmä kannattaa ottaa käyttöön suunnitelmallisesti lasten ja nuorten palveluissa. Suunnitelmallisuudesta on paljon hyötyä: lapset ja nuoret saavat todennäköisemmin vaikuttavaa apua, organisaation resursseja käytetään järkevästi ja menetelmä pysyy pitkäaikaisesti käytössä.

Uuden menetelmän omaksuminen ja integroituminen osaksi työtä vie aikaa, mihin on syytä varautua. Organisaatiotasolla menetelmän käyttöönoton on arvioitu kestävän vuosia, eikä sille aina voida määritellä selkeää alkua tai loppua. Se tulisi nähdä pitkäjänteisenä ja sitoutumista edellyttävänä prosessina.

Menetelmien käyttöönotto edellyttää myös laajaa yhteistyötä eri ammattilaisten välillä. Yhteinen ja jaettu ymmärrys menetelmästä, sen tarpeesta ja prosessin etenemisestä edistää käyttöönottoa ja menetelmän juurtumista käyttöön.



1. Tarpeen tunnistaminen
2. Potentialisten menetelmien kartoittaminen
3. Menetelmän valitseminen
4. Implementointitiimien muodostaminen
5. Organisaation muutosvalmiuden arvioiminen
6. Kustannuksiin varautuminen



Käyttöönoton tukipilarit

- ▶ Mikä on implementointitiimien rooli kartoitusvaiheessa?
- ▶ Mitä huomioida käyttöönoton johtamisessa?
- ▶ Miten valmistautua menetelmän käytön seurantaan?



Työkalupakki

- **Kartoitusvaiheen tehtävälista:** tarkista vaiheen keskeiset tehtävät.
- **Kartoitusvaiheen keskustelukortti esihenkilölle:** auttaa tukemaan työntekijöitä ja keräämään havaintoja.
- **Kartoitusvaiheen keskustelukortti implementointitiimeille:** tukee implementointitiimien työskentelyä.
- **Menetelmäluotain:** helpottaa menetelmiin ja toimintamalleihin tutustumista.
- **Huoneentaulu:** Mitä hyötyä on suunnitelmallisesta käyttöönotosta?

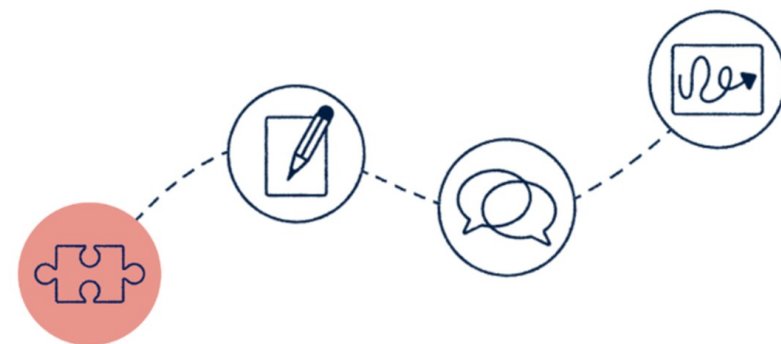
Menetelmäluotain

Kartoitusvaiheen työkalu psykososiaalisiin menetelmiin
tutustumiseksi

Miksi menetelmäluotain?

- Menetelmien kehittäjät, tutkijat ja ylläpitäjät tarjoavat hyvinvointialueille tutustuttavaksi ja käyttöönotettavaksi erilaisia menetelmiä.
- Tarve työkalulle, jonka avulla hyvinvointialueen työryhmä voi tutustua menetelmään ennen mahdollisia tarkentavia keskusteluja menetelmän tarjoajan kanssa.

- Menetelmäluotain auttaa tutustumaan eri menetelmiin tasapuolisesti.
- Auttaa kiinnittämään huomioita menetelmän eri osa-alueisiin
- Tuo esiin menetelmän käyttöönottoon liittyviä resurssitarpeita.



- Menetelmäluotaimen avulla hyvinvointialueen toimijat voivat pohtia menetelmän sopivuutta alueen tarpeisiin, visioon ja strategiaan.
- Menetelmäluotain löytyy käyttöönottopolun kartoitusvaiheen työkalupakista.

Luotain: kysely ja koonti

MENETELMÄLUOTAIN MENETELMÄN TARJOAJALLE TAI YLLÄPITÄJÄLLE

Menetelmän perustiedot

Vastaajan yhteystiedot	
Menetelmän nimi	
Menetelmän tavoite	
Menetelmän kohderyhmä	
Palvelu ja ammattiryhmä, jonka käyttöön menetelmä on tarkoitettu	
Menetelmän toteutus, esim. • yksilö-/ryhmämuoto • osallistajat (lapsi, nuori, vanhempi, perhe) • tapaamisumuoto (läsnä- vai etätapaamisella vai sekä - että) • käytäntöjen määrä ja kesto • menetelmän kokonaiskesto ja tapaamistiheys • tapaamiskertojen teemat • menetelmän käytön edellyttämät välineet, tilat ym.	

Tutkimusnäyttö ja muu menetelmästä löytyvä materiaali

Menetelmän valmiusaste ja käyttö	☐ Menetelmä on valmis.
	☐ Menetelmää kehitetään edelleen.
	☐ Kyllä, menetelmä on käytössä, missä.
	☐ Kyllä, menetelmää pilotoidaan tai on pilotoitu, missä.
	☐ Menetelmää ei ole käytetty Suomessa aiemmin. Lisätietoja:
Menetelmästä löytyvä tieto	☐ Asiakastytyttöisyysselvitykset
	☐ Raportit ja selvitykset
	☐ Opinnäytetyt (esim. AMK, yliopisto)
	☐ Tieteelliset tutkimukset ja julkaisut (esim. väitöskirjat ja tutkimusartikkelit)
	☐ Menetelmän vaikuttavuudesta tehdyt tutkimukset
	☐ Menetelmästä tehty muu tutkimus

Menetelmäluotain (kysely)

Kartoittaa menetelmän tarjoajalta mm.

- menetelmän perustiedot
- tutkimusnäyttöä ja muuta materiaalia
- koulutus- ja ylläpitorakenteet
- kustannukset ja muut resurssitarpeet

Menetelmäluotain (koonti)

Menetelmän nimi	On kuvattu K=kyllä E=ei O=osittain	Menetelmän juurtumista edistävistä tekijöistä	Havaintoja
Menetelmän tavoite		Menetelmä on kehitetty tiettyyn, tunnistettuun ilmiöön. Kohderyhmä on tunnistettu ja rajattu. Menetelmälle on tunnistettu paikka osana palvelujärjestelmää.	
Menetelmän kohderyhmä		Menetelmä sopii organisaation tarpeeseen ja palveluvalikoimaan.	
Menetelmää käyttävä palvelu ja ammattiryhmä			
Menetelmän toteutustavan kuvaus		Menetelmällä on rakenne. Käytännön toteutus on määritelty ja kuvattu selkeästi.	

TUTKIMUSNÄYTTÖ JA MUU MENETELMÄSTÄ LÖYTYVÄ MATERIAALI

Menetelmän valmiusaste ja käyttö		
Menetelmästä löytyvä tieto		Menetelmästä voi olla tarjolla eritasoisia tietoja kuten asiakastytyttöisyysselvityksiä, raportteja ja opinnäytetöitä.
Menetelmän arviointitieto		Tieteellisen tutkimuksen tasolla voidaan arvioida menetelmän vaikuttavuutta, eli sitä tuottaako menetelmä sitä muutosta tai hyötyä, mihin se on kehitetty. Aina menetelmää ei ole suoraan tutkittu, vaan vaikuttavuutta on arvioitu menetelmän teoreettisuuteen liittyvän tutkimuksen kautta. Tämä ei kuitenkaan kerro itse menetelmän vaikuttavuudesta. Tutkimuskirjallisuus vaatii omanlaisiaan lukutaitoja. Jos menetelmästä on tehty vaikuttavuustutkimusta, on menetelmän vaikuttavuusnäyttöä saatettu myös arvioida Käypä hoito -suositusten, Kasvun tuen menetelmäarviointin, Hotuksen tai HYTE-toimintamallin arvioinnin (THA) tai muiden vastaavien kriteereiden mukaisesti. Tällöin asiantuntijaryhmä on luotettavasti arvioinut sen hetkistä tutkimusnäyttöä. Jos arviointi on tehty, kannattaa siihen tutustua. Muussa tapauksessa olemassa olevasta tutkimusnäytöstä kannattaa keskustella menetelmää tarjoavan tahon kanssa. Voitte myös olla yhteydessä Kasvun tuen menetelmäarviointilaisten vastaaviin henkilöihin keskustellaksenne heränneistä kysymyksistä tai havainnoistanne.

Menetelmäluotain (koonti)

Hyvinvointialueen tiimi

- keskustelee saamistaan vastauksista ja tekee havaintoja
- peilaa vastauksia ja havaintoja alueen tarpeisiin, visioon, strategiaan ja resursseihin

Menetelmäluotain on tukityökalu keskusteluiden pohjaksi.

Miten menetelmäluotainta käytetään?



Organisaatio on kiinnostunut löytämästään tai heille tarjotusta menetelmästä



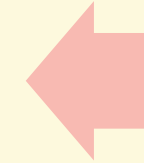
Organisaatio lähettää Menetelmäluotaimen kyselyn menetelmän tarjoajalle



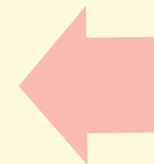
Menetelmän tarjoaja vastaa kysymyksiin ja palauttaa dokumentin organisaation edustajalle



Tiimillä on nyt läpikäytynä menetelmän perustiedot sekä Menetelmäluotaimen koonnista esiin nousseet havainnot



Organisaation implementointitiimi kokoontuu ja käy vastaukset läpi käyttäen Menetelmäluotaimen koontilomaketta



Tiimi jatkaa itsenäisesti pohdintaa menetelmästä (tutustutaanko lisää vai ei) saatujen lisätietojen siivittämänä.





Vaikuttavilla menetelmillä yhteiskunnallista vaikuttavuutta

Toimitusjohtaja
Katri Vataja, Itla

TAUKO

14.05-14.15



Menetelmäluotain ja Kuusio hyvinvointialueen tukena menetelmien valinnassa

Perhekeskusasiantuntija **Milla Mäkikömsi**, Oma-Häme, ja
asiantuntija **Nina Mellenius**, Itla

Tulossa

Webinaarisarja jatkuu
(klo 13-15)

- 16.6., 25.8., 29.9.
- Sisällöt tarkentuvat –
ennakkoilmoittaudu täältä

Teemavarikot (klo 8-9)

- Lyhyesti onnistuneesta
implementoinnista
- Ilmoittaudu mukaan [täältä](#)

Opi lisää:

”Onnistu näyttöön
perustuvien
menetelmien
implementoinnissa” –
[verkkokurssi täällä](#)

”Miten onnistun
implementoinnissa?” –
[implementointiopas
täällä](#)

Lukuvinkit

”Menetelmien suunnitelmallinen
käyttöönotto tarvitsee tuekseen
tiimin” – Helmi Heinosen [blogi
täällä](#).

”Terapiatakuu tulee – on avainhetki
varmistaa sen hyöty lapsille ja
nuorille”
Outi Linnaranta & Miia Stähle [THL-
blogi täällä](#).

Tilaa Itlan uutiskirjeitä [täältä](#)

Ole yhteydessä!

Miia Stähle
Kehittämispäällikkö,
Itla
[miia.stahle\(at\)itla.fi](mailto:miia.stahle(at)itla.fi)

Muutto- ilmoitus

Uudistetut Kasvun
tuen sivut löytyvät
nyt
itla.fi/kasvuntuki

Implemen- tointitiimeistä:

[Implementointi-
tiimi Itla](#)

Uutinen:

[Implementointitiimien
malli auttaa
selkiyttämään
psykososiaalisten
menetelmien
käyttöönottoon liittyviä
vastuita - Itla](#)

**Implementoinnin
verkkosivu
[itla.fi/
implementointi](https://itla.fi/implementointi)
Sivut avautuvat
9.6!**

Loppukeskustelu ja webinaarin päätös

Annathan meille palautetta!